

*“Veel mensen zijn
ongelukkig, omdat ze
het gevoel van
verbinding missen”*

Stef BOS

*“Ik heb beseft
dat ik niet de wereld,
maar mezelf moest
veroveren”*

STEF BOS IS MEER DAN EEN ZANGER OF LIEDJES-
SCHRIJVER. MEER DAN EEN VERVLAAMSTE NEDER-
LANDER DIE OOK IN KAAPSTAD WOONT, EN MEER
DAN EEN GENETISCHE SAMENSTELLING VAN ZIJN
(VOOR)OUDERS. HIJ IS MEER DAN WIE HIJ IS, MEER
DAN WAT HIJ ZEGT, EN MEER DAN ALLEEN OP ZOEK
NAAR EEN 'WAARACHTIGE WAARHEID'. HIJ IS MEER
DAN DIT ALLES, MAAR ONDERTUSSEN TOCH OOK
HEEL GEWOON: MENS.

Ik vind het belangrijk dat mijn zontje zijn afkomst kent. Alleen dan kan hij beter begrijpen wie hij is en waarom hij voelt wat hij voelt

Jouw naam wordt sterk geassocieerd met muziek. Maar wie is Stef Bos eigenlijk?

Stef: “Ik ben iemand die nieuwsgierig is, graag leeft en 's ochtends graag verwonderd opstaat. Ik vind het leven een eindeloos mysterie. Ik heb er geen antwoord op, maar wel veel vragen bij. Ik denk veel na en dat komt in mijn liedjes naar boven. Maar ik ben ook heel licht. En met dit mannetje (*hij wijst naar zijn zoon, die bij hem op schoot zit*) heb ik er een nieuw raamwerk bij gekregen om naar het leven te kijken.”

Welke andere levensbril heeft je zoon je gegeven?

Stef: “Ik heb veel van hem geleerd over verbinding. Mijn zoon is geboren in Kaapstad. Vele mannen zeiden me dat je de eerste maanden niet veel aan je kind hebt. Ik kan natuurlijk niet direct met hem communiceren via woorden. Maar omdat ik sinds zijn geboorte dicht bij hem betrokken ben geweest, heb ik een zeer hechte binding met hem. Net als ik is hij een samenstelling van zijn voorouders. Genetisch stromen zijn voorouders zowel fysiek als karakterieel door hem heen. Ik vind het belangrijk dat hij zijn afkomst kent.

Want alleen dan kan hij beter begrijpen wie hij is en waarom hij voelt wat hij voelt. Zoals ik het voor mijn zoon belangrijk vind, vond ik het ook voor mezelf belangrijk dat ik mezelf in kaart bracht. Omdat ik mijn oma's en opa's goed gekend heb, kon ik leren kiezen waar ik mezelf wilde zijn.”

Wat heeft je nog geholpen om jezelf in kaart te brengen?

Stef: “Toen ik muziek begon te maken, had ik veel te leren. Ik ben toen als een speer vooruit gegaan, maar liep rond mijn veertigste vast. In die periode overleden mijn moeder, een goede vriendin en een vroegere leraar literatuur van de toneelschool waar ik opgeleid ben, kort na elkaar. Dat waren drie mensen op rij die ik liefhad, die me lieten zien dat het leven eindig is. Ik voelde me in die periode verloren, maar wist ook dat het voorbij zou gaan. Uiteindelijk kwam ik tot het besef dat ik een expansie naar binnen, in plaats van naar buiten, moest maken. En dat ik niet de wereld, maar mezelf moest veroveren. Ik heb ook veel over mezelf geleerd door geconfronteerd te worden met andere culturen. Een deel van wie je bent, is cultureel bepaald. Toen ik van Utrecht naar Antwerpen verhuisde, kreeg ik de kans om mijn eigen cultuur, en dus ook aspecten van mezelf, van op een afstand te bekijken. Samengevat zie ik het als volgt: voor mijn veertigste was ik bezig met te worden wie ik wilde zijn, na mijn veertigste ben ik geworden wie ik ben.”

Heeft muziek je ook geholpen om te worden wie je bent?

Stef: “Ik heb steeds mijn intuïtie gevolgd en ben door een heuse ontwikkeling gegaan. In het begin wist ik niet waar ik aan begon. Het

muzikale succes was verwarrend en ik verloor de essentie. Waarom ik op het podium sta, weet ik pas de laatste tien jaar. Om te zingen en om iets door te geven. Meer dan taal, speelt muziek zich op een abstract niveau af. Als ik goede muziek wil maken, moet ik me afstemmen op een golflengte die aan mezelf voorbij gaat. Tijdens het maken van muziek laat ik de energie die door me heen komt, stromen. Stroming is de essentie van verbinding.”

Je ervaart duidelijk een diepe verbondenheid...

Stef: “Op het podium mediteer ik. Mensen denken dat het vermoeiend is, maar op een bepaalde manier ervaar ik het als heel ontspannend. Omdat ik mezelf in de coulissen laat. De kern van de mens is dat we allemaal met elkaar verbonden zijn. Verbinding zie ik als de kunst van het bewustzijn en het besef dat we deel zijn van het grotere geheel. We zijn voor een groot deel uit hetzelfde materiaal opgebouwd, ook genetisch. Verbinding is contact leggen met dat waar we een deel van zijn. Wij noemen dat de buitenwereld, maar eigenlijk zijn we een deel van die wereld.”

Tijdens jouw concerten ontstaat er vaak een groepsgevoel, waarin het voelt alsof het hele publiek één is. Wat gebeurt er volgens jou op dat moment?

Stef: “Ik weet niet helemaal wat er op dat moment gebeurt. Zodra ik op het podium kom, laat ik iets achter. Zodra ik begin te zingen, ben ik dienstbaar aan het lied. Ik denk dat mensen voelen dat ik mezelf dan volledig overgeef. Als ik mezelf vergeet op het podium, vergeten mensen zichzelf ook. De focus ligt dan op de energie die ik in de teksten heb gestopt. Ik wil dan vertellen over hoe ik kijk naar dingen die voor mij van waarde zijn. En ik geef door wat ik via andere kanalen heb gekregen. Met de band zitten we ook op één golflengte. Zodra we samen klanken maken, en de muziek smelt samen, ontstaat er iets wat het dagelijkse en het ego overstijgt.”

Ben je daar bewust mee bezig op zo'n moment, of ontstaat het gewoon?

Stef: “Ik zit natuurlijk niet in de zaal. Ik voel alleen dat we samen op het podium één zijn. De zwarte Afrikaanse muziek vertrekt vanuit de theorie dat muziek het doorbreken van stiltes is. Zij zien stilte als het hart van muziek. Zodra je er een ritmeslag aan toevoegt, breek je die stilte in stukjes. Stiltes kunnen zeer breekbaar worden, want ze geven muziek de kans om te ademen. Misschien is stilte daarom ook zo belangrijk in meditatie: het brengt je in contact met jezelf. In het westen gaan we ervan uit dat stilte muziek onderbreekt, niet dat muziek stilte onderbreekt.”

Heb je het gevoel dat muziek maken jouw missie is in de wereld?

Stef: “Elk beroep heeft zijn eigen waarde. Een muzikant probeert de dingen die hij ziet in een lied te vangen. Het is jammer dat mu-

ziek zo opgeslorpt is door een mediacultus waarin de nadruk ligt op roem. Maar de essentie van muziek om te genezen, inzicht te geven en te verrijken, verandert niet. Vroeger kon ik mezelf uit onzekerheid willen bewijzen. Maar de energie die ik verloor in het stoer doen, steek ik nu in het zingen. Ik heb het geluk dat ik voor een publiek kan spelen dat zegt: ‘Doe maar’. Ik moet geen kunstjes laten zien op het podium en kan me helemaal openen. Maar ik blijf leren hoe ik zo zuiver mogelijk muziek kan maken. Het verhaal dat ik wil vertellen is belangrijker dan mijn ego.”

Is het belangrijk voor je om mensen te raken, met behulp van tekst en muziek?

Stef: “Als ik muziek maak, ben ik niet bezig met anderen te willen raken. De dingen die ik leer van anderen, komen natuurlijk terug in wat ik doe. Met taal verzamel en orden ik datgene wat me raakt. Enkel dan kan het misschien ook andere mensen raken of in beweging zetten. Je kan het vergelijken met een plant die alleen kan groeien als je hem water geeft. Zo kan ik pas groeien als mensen, literatuur of muziek me raken.”

Wat zie je als de belangrijkste taak van mensen op aarde?

Stef: “Om te groeien. Goede veranderingen gebeuren geleidelijk. En alles wat groeit, geeft ruimte voor wat komt. Ik vind het mooi dat de planeten in het heelal ovaal en spiraliserend bewegen. Het lijkt dat ze in een cirkel gaan, maar ze komen nooit op dezelfde plaats terug. We zijn hier eigenlijk om de cyclus waar we deel van uitmaken, voort te zetten, maar we breken die langzamerhand af. Het is een geweldig suïcidale beweging dat we kapot maken waar we van moeten leven. Om werkelijk te durven groeien, moeten we andere ruimtes betreden, over grenzen heen stappen of een angst te lijf gaan.”

Jouw website heet het niemandsland. Hoe sta jij tegenover grenzen en het grenzeloze?

Stef: “Ik denk dat ik niet anders kan dan grenzeloos te denken. En →

Streef naar waarachtigheid

“Ik vind ‘eerlijkheid’ een heel lastig woord. Ik probeer open en eerlijk te zijn in wat ik denk. Maar ik weet niet altijd wat ik denk. En zodra ik denk iets te weten, zou ik er reeds aan beginnen twijfelen. Dus wat is die eerlijkheid dan? Ik kan enkel in de buurt komen van iets wat lijkt op waarheid. Jan Declair noemde het ‘waarachtigheid’.”

“Er is geen waarheid. Pas als je daar rust in kan vinden, kan je op zoek gaan naar iets wat op waarheid lijkt”

STEF:
“Stroming is de essentie van verbinding”

daarvoor heb ik af en toe grenzen nodig. Mijn mens-zijn houdt niet op waar mijn huid eindigt. In essentie is alles vloeiend. Zo is er op dit moment een verschil en een afstand tussen jou en mij, maar als het goed is, is die overgang vloeiend. Zodra jij mijn autonomie niet respecteert, moet ik een grens opzetten. Grenzen kunnen al snel beperkend worden. Zelf woon ik in een grensgebied tussen Waasland en Zeeuws-Vlaanderen. Toen ik met muziek begon, dachten ze in Nederland dat ik een Vlaming was en wisten ze in België dat ik een Nederlander was. Aan elke nationaliteit worden bepaalde karaktertrekken verbonden en dat vond ik toen best verwarrend. Grenzen zijn enkel functioneel om dingen te organiseren. Problemen ontstaan wanneer ze daarna in stand worden gehouden voor andere redenen, zoals angst of macht. Mensen bouwen zich helemaal toe, omdat ze bang zijn voor de buitenwereld. Dat zie je ook in Kaapstad.”

Je bent duidelijk een fervent reiziger. Met welke plekken op de aarde voel je je het meest verbonden?

Stef: “Sommige steden bezoek je, andere steden geven je een gevoel van thuiskomen. De eerste keer dat ik Utrecht, Antwerpen en Kaapstad bezocht, wist ik dat ik er zou kunnen wonen. Ik heb nood aan avontuur in een stad. Als liedjesschrijver moet je ook buitenstaander zijn, zodat je kan observeren en terug kan geven wat je ziet. Ik zoek tweeslachtige plekken om te wonen, zodat ik me er zowel thuis als een vreemde kan voelen.”

Voel je je soms niet-verbonden?

Stef: “Als ik op een zaterdag door de Ikea moet, voel ik me absoluut niet verbonden. Als ik leegte om me heen voel, word ik verdrietig. Zo zie ik dat heel veel mensen ongelukkig zijn, omdat ze het gevoel van verbinding missen. Het grote probleem is dat het systeem waarin we leven niet als doelstelling heeft om ten dienste van ons te staan. Het kapitalisme is een lege bubbel die liefde mist en waarin alles gericht is op vermeerdering. Al hebben we het nodig, materie creëert geen geluk. Dat zien we overduidelijk bij kinderen. Mijn zoon vindt het interessanter om een boek te eten (*sic*), dan om te spelen met plastic rotzooi. Ik woon in Kaapstad waar veel armoede is. Maar de armoede is er nooit nefast voor verbinding. Het huidige materialisme is echter een religie zonder god geworden, en wij zijn de gevangenen.”

Wat betekent het voor jou, om te ‘geloven’?

Stef: “Voor mij is elke religie een goedbedoeld systeem om vorm te geven aan dat wat we niet begrijpen. En daar is niets verkeerd mee. Ik ben katholiek grootgebracht en heb er alleen schoonheid mee gezien. Maar ik merk een groot verschil tussen mensen die religie toepassen en mensen die religie verkondigen. Zo is het zalige besef dat niet alles om jou draait, *gehijackt* door mensen die daar belangen bij hebben. Ik maak een onderscheid tussen voelen en geloven. Geloven is overtuigd zijn van iets wat je niet zeker weet. Wat ik wel zeker weet, is wat is voel. Als ik naar dingen kijk die me ontroeren, zoals een berg of mijn zoon, dan voel ik iets wat aan mezelf voorbijgaat. Dat heeft in se niets met religie te maken.”

Koppel je muziek, creativiteit en inspiratie aan het goddelijke?

Stef: “Goede muziek is voor mij per definitie spiritueel, omdat het boven mezelf uitstijgt. Een lied schrijft ook zichzelf. Ik krijg veel informatie van wat ik lees en moet er slechts bij zijn om het vorm te geven. Zodra je je eigen intuïtie in jezelf kan aanboren, kom je tot de essentie van muziek. Dan kom je tot het besef dat je deel bent van het grotere geheel.”

Tot slot: waar geloof jij in?

Stef: “Ik geloof dat de wetenschap in het niet-weten van iets ligt. Er is geen waarheid. En pas als je daar rust in kan vinden, kan je op zoek gaan naar iets wat op waarheid lijkt. Alles gaat voorbij. Geluk, schoonheid en lelijkheid hebben hun tijd. Dat is de cyclus die door blijft gaan. Ik geloof erin dat het niemandsland ook een land is.”